

ŽEROTÍN

43
září 2017
ročník XVI
čtvrtletní zpravodaj
Obecního
úřadu Žerotín

OBSAH:

Slovo starostky - Jak se sedělo - Poděkování paní Trokanové - Rozhovor - Rekonstrukce hodin - Hody - Staré žerotínské zvyky a obyčeje - Výlet za trpaslíky - Glosář - PhDr. František Hrubý - Pozvánka na výstavu - Literárně hudební podvečer

Jak se sedělo, foto: J. Němec

Periodický tisk územního samosprávného celku • Vydává: Obec Žerotín • Žerotín 13, Litovel 784 01, IČO 00299758 • Registrováno u MK pod značkou: EČ MK ČR E 17321 • redaktor: Jiří Němec • Redakce mobil: 724 738 032 • email redakce: red.zpravodaj@seznam.cz • Názor autora článku nemusí být nutně názorem vydavatele, do textu autora nezasahujeme.

Uzávěrka příštího čísla: 30. listopadu 2017

Slovo starostky

Krátce před prázdninami se uskutečnilo posezení u vody a dětský den. Obě akce i přes prvotní nepříteli počasí, byly dle mého názoru úspěšné. Dětského dne se zúčastnilo cca 50 dětí, které si užily lanových atrakcí, nejvíce lanovky. Bohužel v tuto dobu ještě nebylo v provozu koupaliště, na kterém probíhaly opravy těsnosti. Koupaliště bylo po odstranění starých nátěrů a oddělení filtrace přetěsněno, a to jak dilatační spáry, tak spodní hrany koupaliště, kde byl největší únik vody. Následně bylo provedeno nové propojení bazénu s čističkou a systém, kterým je filtrovaná voda do bazénu vracena, zůstal zachován, jen roury byly umístěny kousek dále od rohů koupaliště. Trošku jinak jsou natočeny otvory pro vtok vody, proto se voda v některých místech víří více, než bylo dříve. Po napuštění vody do koupaliště začaly protékat spoje rour z bazénu do čističky. Tyto spoje pak byly firmou RI-STAV s.r.o., která tyto práce prováděla, znovu spojeny, ale jiným těsněním, které jsme původně kvůli jeho ceně nepoužili. Po tomto přetěsnění již k úniku nedocházelo a bazén byl napuštěn. Po zahrnutí výkopu se postupně již za provozu prováděly terénní úpravy. Hlínu, která byla po zahrnutí, jsme ohradili, aby se na mokřích nohách nedostávala do vody. Veškerá omezení byla po vyrašení trávy odstraněna. Přetěsnění bazénu bylo 100 % úspěšné. Při špatnějším počasí kdy nebyl odpar vody, a nebyla voda z bazénu vystříkána koupajícími, již nedocházelo k úniku vody. Návštěvnost v parných dnech letošního léta byla odměnou za starosti s opravou bazénu. Za opravu bazénu – jeho přetěsnění společností VYKO – stavební spol.

s r.o. Moravská Třebová bylo zapláceno 121.000,- Kč bez DPH. Za vodařské práce od firmy RI-STAV s.r.o. jsme ještě neobdrželi fakturu.

Další velkou akcí byly tradiční hody. V letošním roce se jejich režie opět ujali fotbalisti, kteří uspořádali fotbalový turnaj O Žerotínskou klobásu. Turnaje se zúčastnily čtyři družstva.

Do soutěže o nejlepší hodový koláček byly předloženy pouze dva vzorky koláčků, které byly oba výborné a velmi těžko se dalo určit, který je lepší. Mrzelo nás, že loňský vítěz soutěže letos své vítězství neobhájil. Pro příští rok budeme zvažovat, zda soutěž ponechat, nebo ji již nevyhlášovat. Dětské atrakce, booble fotbal i koupaliště byly hojně využívány a přispěly i k velké návštěvě, která u nás nebývá obvyklá.

V průběhu prázdnin došlo i k velké změně v naší Základní škole a mateřské škole, příspěvkové organizaci. Školu opustila její dlouholetá ředitelka paní Mgr. Trokanová, která zde působila 22 let a vychovala již dvě generace dětí. Její stopa zde zůstane nesmazatelně zachována a za její práci jí patří velké poděkování. Na jejím novém působišti jí přeji hodně úspěchů a jen samé hodné žáky.

Na její místo na základě konkurzního řízení nastoupila paní Mgr. Marie Slimaříková a na jí uvolněné místo nastupuje paní Mgr. Jana Foksová.

Ke změně došlo i v mateřské škole, kde odešla Mgr. Zuzana Hajdová a na její místo nastupuje paní Lada Vetešníková.

Celému kolektivu základní i mateřské školy přeji úspěšné vykročení do nového roku a jen samé

hodné děti a ve škole samé vynikající hodnocení.

Jistě jste nepřehlédli úpravu živých plotů, kdy dochází k jejich omlazení a hlavně snížení jejich výšky. Tím se zlepšily rozhledové poměry v místní dopravě, která se tak stává bezpečnější.

Velkoobjemový odpad proběhne dne 7. 10. – čas přistavení kontejnerů bude upřesněn letáčkem a vyhlášením v místním rozhlase. Vyzýváme občany, aby žádný odpad neukládali na místě přistavení kontejnerů před jejich přistavením. Při minulém svozu na těchto místech bylo uloženo nemalé množství odpadu cizími lidmi, kdy obec tyto odpady pak musí svozové firmě uhradit, a tím se nám všem zvyšuje cena komunálního odpadu. Pokud dojde k ukládání odpadů před svozem, bude to považováno za založení černé skládky a oznámeno policii.

Stále ještě vyzýváme občany, kteří si nevyzvedli kompostéry, aby tak učinili. Dobu vyzvednutí lze dohodnout na obecním úřadě.

Plán akcí:

Podzimní výstava 14. – 15. 10. v KSZ

Literárně hudební podvečer 11.11. v KSZ

Mikulášská nadílka 3.12. od 15. hod v KSZ

Vánoční koledování 9.12. sraz v 17 hod u kaple, koledování proběhne v KSZ

Srdečně všechny na tyto akce zveme.

JUDr. Jarmila Capková

Jak se sedělo

Mám na mysli Posezení u vody. To letošní se odehrálo desátého června a jeho začátek provázely proudy deště. Nutno podotknout blahodárného deště. Ovšem zrovna do pečlivě přichystané akce déšť nepasuje. Takřka vždy se deštivé počasí na akce konané venku poděpíše nízkou účastí těch, kteří by jinak rádi „poseděli“.

Posezení začíná od šesté ranní. Bylo sedm a venku vydatně pršelo, pršelo i v osm a pršelo i v devět. Podle radaru na webových stránkách se zdálo, že proprší i zbytek dopoledne. Po půl jedenácté jsem se nakonec rozhodl, že přece jen pojedu k závlahové nádrži podívat se, zda tam vůbec někdo je. Déšť zrovna ustal a já vyrazil.

Jaké bylo mé překvapení, když jsem našel závlahový areál plný veselých lidí. Jakoby žádný déšť do té chvíle ani nebyl. Naštěstí bylo docela teplo. Rybáři sice žádné bohaté úlovky neregistrovali, ale vůbec to nevadilo. Stánek s občerstvením fungoval, rožněné vepřové vonělo z jedné strany, pečené makrely z druhé. Všechny lístky do tradiční tomboly byly prodány a většina přítomných si pochutnávala na prodáváných dobrotách a čekala až Laďa Bajer zahájí losování tomboly. Na mnoha hráčích bylo vidět, jak losováním doslova žijí. Zakoupené čísla na různobarevných lístcích mají v rukou, rozložené na stolech, dokonce i na zemi, každý lístek zatížený drobným kamenem. Je právě poledne a losování začíná. (viz foto) Zprvu mizí do rukou výherců drobné ceny. Jejich hodnota se ale postupně zvyšuje. Vyhrát lze dětské veselé špunty, teplé papuče na zimu, nákupní tašku, živý smrček, láhev vína, tekutinu do ostřikovačů aj. Cenou nejvyšší je pečené sele. Během losování tomboly

jsem odhadl počet přítomných tak do dvou stovek lidí. A to je úžasné! V devět dopoledne jsem fakt myslel, že pro déšť tam až na pár rybářů, kterým jak známo déšť nevadí, nebude ani noha.

Posezení se povedlo. Sice jsem nebyl na místě až do konce, ale žádný zádrhel už zřejmě nehrozil.

Pro příště mám jeden návrh. Když

už se vše podstatné motá kolem rybářů a ryb z naší nádrže, proč nenabídnout mimo tradiční mořské makrely i nějakou specialitu z kapříka, cejna, pstruha či jiné naší domácí ryby? Bylo by to stylové. Já bych si dal takovou dobrotu přednostně.

Jiří Němec

Poděkování paní Trokanové

V minulém zpravodaji vyšel článek VZPOMÍNÁNÍ. V něm vzpomínala Mirka Trokanová na dvě dekády svého působení na zdejší škole. Na první dva roky v roli učitelky a dalších osmnáct let, ke kterým přidala i funkci ředitelskou. Vzpomínala na lidi, se kterými spolupracovala, kteří jí byli nápomocní, také na mnohé žáky, z nichž jsou dnes už dospělí lidé. Ve svém láskyplném vyznání zdejší škole též děkovala všem, kteří jí byly oporou.

Zde jsou ohlasy na těch dvacet let jejího působení na naší škole z opačné strany:

Jakožto „absolvent“ žerotínské základní školy bych chtěl touto cestou poděkovat paní Mgr. Miroslavě Trokanové za její práci učitelky a ředitelky Základní školy a mateřské školy Žerotín. Velkou předností dnes již bývalé paní ředitelky byla snaha vytvořit ze školy vzdělávací instituci „rodinného typu“ a prosazování vzdělávání a rozvoje individuality u každého žáka, což by mělo být hlavním úkolem každého pedagoga. Taktéž se snažila o spolupráci s dalšími subjekty v rámci obce – například s obcí Žerotín či s Tělocvičnou jednotou Sokol Žerotín, kde se angažovala i se svým manželem při jeho obnově. Koncem působení paní Trokanové ve funkci ředitelky školy rozhodně končí jedna éra v historii školy, kterou jsem zažil i já v roli žáka. Teď už zbyly jen vzpomínky. Myslím, že svým milým přístupem

zbavila nejenom mě strachu ze školní docházky. Přeji jí mnoho štěstí a úspěchů na novém pracovišti i v osobním životě.

Zároveň bych chtěl poblahopřát paní Mgr. Marii Slimaříkové mnoho úspěchů v nové funkci ředitelky. Osobně jsem ji zažil jako učitelku křesťanské výchovy na žerotínské škole a mám na ni jen ty nejlepší vzpomínky. Věřím, že se bude snažit o co největší rozvoj školy ke spokojenosti nás všech. Doufám, že bude pokračovat v práci paní Trokanové a udrží tradiční dobré vztahy s dalšími subjekty obce.

Tomáš Hrubý

Přemýšlela jsem nad tím, jak dlouho se vlastně s Mirkou Trokanovou známe. Když zabrousím hodně do minulosti, vzpomínám na dobu, kdy do naší školy nastoupila nová mladá paní učitelka. Působila velice sympaticky, byla vždy usměvavá, srdečná, příjemná. O několik let později jsem měla možnost ji poznat jako rodič, když začala učit mého syna. Tehdy jsem mohla ocenit její kvality pedagoga. Využívala moderní metody učení, obohacovala výuku novými nápady. K dětem se chovala velmi pěkně, kamarádsky, vše dokázala řešit s nadhledem, pochopením a se svým typickým, milým humorem. Těmito vlastnostmi si získala všechny děti. Byla pro ně tou milou laskavou „maminkou“, která jim pomáhala překonávat školní nesnáze. K vytváření zdra-

vé příjemné atmosféry mezi dětmi určitě přispívaly i zimní pobyty na horách, letní škola v přírodě, nejruznější zájezdy a výlety. Tyto akce jsou pro učitele z hlediska organizace a zodpovědnosti velice náročné. Málokdo si dokáže představit, jak vyčerpávající práce to je...

Nemůžu zapomenout zmínit i další mimoškolní aktivity, které pro děti Mirka pořádala a zapojovala do nich celou svou rodinu. Vzpomínám na úžasné letní tábory, ze kterých si děti odnášely nezapomenutelné zážitky. Vzpomínám na různé společné výlety - turistické výšlapy, koupání, nebo dokonce lovení pstruhů.... Spoustu let se také věnovala cvičení dětí v rámci Sokola.

V roce 2005 jsem do místní mateřské školky nastoupila jako učitelka a mohla Mirku poznat i po pracovní stránce. Oceňuji její lidský přístup ke všem zaměstnancům, ochotu vždy se domluvit, empatii, toleranci, podporu osobního rozvoje každého z nás. Vždy byla nakloněna diskusi, brala v úvahu nápady a postřehy jiných, uměla naslouchat. Za to ti Mirečko moc děkujeme! Je nám ctí, že jsi byla naše skvělá kolegyně a ředitelka, která vždy hájila svoje zaměstnance. Přejeme ti v nové škole samé hodné chytré děti a empatickou paní ředitelku (jako jsi byla ty), ať tě práce s dětmi naplňuje. Neztrácej svůj pověstný optimismus, humor a nadhled....

Renata Ošťádalová

Změna na ředitelském postu naší školy

S novou paní ředitelkou, Mgr. Marií Slimaříkovou, jsem se hned na začátku prázdnin domluvil na tomto rozhovoru. Původně jsme si dávali „rande“ a já měl nachysta-

ný diktafon. Potom se ale cosi časově zvtřlo, nemohl jsem já, potom ředitelka a tak jsme se nakonec domluvili na rozhovoru korespondenčním. Ten má určitě výhodu v

tom, že dotazovaná osoba si odpovědi může lépe připravit.

Povězte něco o sobě

Jmenuji se Marie Slimaříková,

s manželem a našimi pěti dětmi žiji již přes dvacet let v Hnojicích. Studovala jsem na šternberském gymnáziu a potom nástavbu na zdravotní škole v Olomouci. Dětem jsem se věnovala již ve svých studentských letech na táborech nebo volnočasových aktivitách. Na mateřské dovolené jsem se rozhodla pro pedagogický směr a dálkově jsem studovala obory Křesťanská výchova, Učitelství českého jazyka pro 2. stupeň a Učitelství pro první stupeň. V žerotínské základní škole jsem působila nejprve jako katechetka, později i jako učitelka a vychovatelka. S dětmi ráda tvořím ve výtvarné výchově nebo hraji hry na hřišti či školní zahradě. Pokud chci odpočívat, radost mi udělá dobrá kniha, hudba nebo vycházka do přírody. Ráda trávím čas se svojí rodinou.

Kdo bude ve „vašem“ učitelském týmu?

Učitelský tým je stabilní – v mateřské škole jsou dvě paní učitelky, Renata Ošťádalová a Lada Vetešníková, a v základní škole působí tři pedagogové, Mgr. Jana Foksová, Mgr. Zdeněk Josefčuk, já a letos navíc paní asistentka Mgr. Zuzana Naňáková a vychovatelka ve školní družině.

Mirka Trokanová zde budovala typ tzv. rodinné školy. S čím přicházíte Vy?

Dovolím si citovat z koncepce rozvoje školy sestavené k výběrovému řízení, kde jsem popsala svou vizi: „Škola rodinného charakteru poskytující kvalitní vzdělávání v přátelské a nekonfliktní atmosféře, která je otevřena novým metodám a formám vzdělávání, spolupráci a kooperaci, zachování morálních hodnot a tradic.“ Ráda bych tímto navázala na práci paní ředitelky Mirky Trokanové, kte-

rou měly děti i rodiče rádi, byla výbornou kolegyní a její působení v žerotínské škole přineslo mnoho dobrého a podnětného. Působila ve škole dvaadvacet let a za tu dobu se věnovala několika generacím žáků a někteří z nich sem vodí již svoje děti. Malotřídní škola je vhodným prostředím k projektové či kooperativní výuce. Učení nemusí být jen „nutným zlem“ nebo „nudou“. Za dobu čtrnácti let, které zde působím, jsem mohla s ostatními pedagogy realizovat mnohé projekty, kde žáci rozvíjeli nejen své znalosti a dovednosti, ale ve kterých byli žáci také vedeni ke spolupráci, vzájemné toleranci a rozvíjení kamarádských vztahů. Ráda bych podporovala u žáků to, co v nich přirozeně je – zvědavost a radost poznávat a učit se nové věci. Prála bych si, aby zde žáci získali kladný přístup ke škole. Jaký vztah ke vzdělávání mají v raném věku, takový si většinou ponесou celý život.

Kolik žáků zahájí nadcházející školní rok?

Letošní školní rok zahájíme s 33 žáky. Do prvního ročníku nastoupí 14 prvňáčků, což zde dlouho nebylo, těší mě takový zájem o naši školu.

Mají, nebo budou mít žáci možnost výuky cizích jazyků?

V základní škole probíhá standardně výuka angličtiny od třetího ročníku.

Co ze školního plánu na rok 2017-2018 můžete prozradit?

Bylo by dobré neopouštět programy a akce, které se osvědčily, nebo jsou dětmi i rodiči oblíbené, například tvořivé dílny, účast na výstavách obce, vánoční jarmark nebo program ke svátku matek. Žáci navštíví také dopravní hřiště, divadelní představení, mohou se těšit na školní výlet a bude-li zájem ze strany rodičů také školu v přírodě. Některé aktivity budeme realizovat společně s mateřskou školkou.

Co byste chtěla sama sdělit z pozice nové ředitelky občanům, rodičům, školákům?

Přestože je Žerotín malá obec, ponechala si základní školu. To je pro dobré soužití občanů vždy výhodou, vlastně jsou všichni spolužáci... Ráda bych, aby škola byla pojítkem mezi rodinami žáků, mezi obcí a občany. Těším se na spolupráci rodičů, ale i všech, kterým na škole záleží.

Děkuji Vám za rozhovor a přeji, aby se Vám na postu žerotínské ředitelky dařilo.

Jiří Němec

Rekonstrukce věžních hodin

Kaple sv. Marty se nachází ve středu obce, byla postavena v roce 1882 na místě původní dřevěné zvonice. Předmětem žádosti o dotaci byla rekonstrukce (výměna) věžních hodin na zvonici kaple.

Původní hodinový stroj byl po technické stránce dožitý, poškozené bylo zejména vnější a vnitřní oplechování, z tohoto důvodu docházelo k zatékání vody do prostoru zvonice a poškozování konstrukce krovů, upevňovací háčky vnějších částí (sklo, krycí rámeček) byly zkorodované a hro-

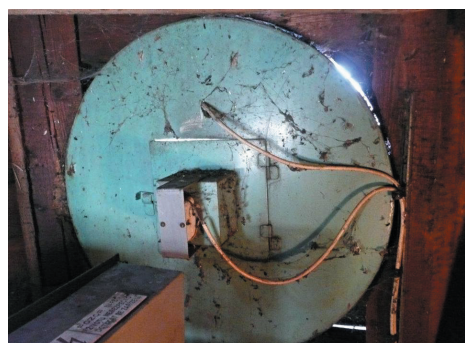
zilo jejich uvolnění. Dále bylo nebezpečí možného zkratu v elektroinstalaci vlivem vlhkosti. Rovněž bylo poškozené krycí sklo (vlhkost a možný pád). Časté byly i výměny hodinových strojků a poruchy osvětlení.

Dotace bude použita na úhradu výdajů spojených s opravou věžních hodin, jedná se o hodinový stroj, řídicí jednotku, číselníky a osvětlení dále na instalační a montážní práce.

Rekonstrukci věžních hodin provedla dne 2. 8. 2017 firma Brno-

tron v.o.s. Byly vyměněny celé věžní kruhové hodiny, včetně číselníků a LED osvětlení se soumrakovým spínačem. Elektronická řídicí jednotka a přijímací anténa DCF signálu byla zachována. Ze strany obce bylo dále požadováno, aby případnou výměnu hodinových strojků bylo možné provést z prostoru zvonice a nebylo nutné vystupovat na střechu kapličky. Tato podmínka byla technickou úpravou pláště dodržena.

Jiří Vrána

Hodové slavnosti svaté Marty

Dvacátý devátý červenec, což byla letos sobota, se v naší obci nesl v duchu tradičních hodových oslav. Tak jako vloni pořadatelé vsadili takřka vše na sobotu. Neděle byla vyhrazena dopolední mši v kapli sv. Marty.

Sobotní odpoledne bylo zahájeno sportem. Tradičně se proti sobě postavila čtyři fotbalová družstva v soubojích o putovní klobásku. Zatímco vloni se naše víceúčelová nádrž musela kvůli havárii obejít bez veselého dovádění plavců i ne-

plavců, letos byl provoz v červenci zahájen a stejně tak tomu bylo o hodové sobotě.

Přijely kolotoče, vyrostl nafukovací skákací hrad a obří skluzavka, atraktivním zpestřením byl booble fotbal. Ten lákal hlavně kluky. Mnozí z nich se v bublinových koulích pořádně vyřádili.

Vloni se pořadatelé pokusili hodovou sobotu zpestřit soutěží o nejchutnější hodový koláček. Zdálo se, že se startuje nová tradice. Sešlo se tenkrát 6 vzorků,

jeden chutnější než druhý. Příští rok bude vzorků určitě podstatně více, domnívali se pořadatelé mylně. Letos byly do soutěže dodány všehovšudy dva vzorky. Je velká škoda, že se panímámy letos rozhodly nenést kůži (koláčky) na trh. Možná za to může chabá propagace, počasí či co. Jsem zvědav, zda rok 2018 přinese změnu. A nemusela by se týkat jen koláčkové soutěže. Já vím, u nás v Žerotíně je to těžké....

Jiří Němec

Žerotínská klobása byla letos obzvláště vypečená

Letošního Hodového turnaje O putovní žerotínskou Klobásu se zúčastnily čtyři týmy. Domáci Sokol Žerotín, Strukov, Dřeváci Pňovice a Újezd u Uničova. Letos jsme také poprvé na turnaj pozvali „profesionálního rozhodčího“, který se výborně osvědčil a přidal na kvalitě turnaje. Všechny mužstva tento krok kladně ohodnotily. Turnaj probíhal systémem každý s každým 2x20 minut a tak diváci mohli vidět celkem šest utkání. Turnaj skončil vítězstvím mužstva Dřeváků z Pňovic, kteří si tak odvezli putovní pohár-Žerotínskou klobásu. Druhé místo obsadil zaslouženě domácí tým Sokol Žerotín, třetí skončil také překvapivě Strukov, který byl před turnajem favoritem, protože předešlé dva turnaje vyhrál. Na čtvrtém místě pak skončil Újezd. Mužstva si za umístění odnesla věcné ceny v podobě dárkových balíčků.

Vítězové turnaje vítězství, jak se patří, řádně oslavili. Po celodenním odpoledni bylo přichystáno bohaté občerstvení. Z turnajem byli všichni hráči spokojeni. Doufáme, že i všichni diváci, kterých fandilo více, než jiné roky, byli s úrovní turnaje spokojeni. Rozhodně přispěli k vydařenému fotbalovému odpoledni. Díky také všem pořadatelům a všem, kteří pomohli s pořádáním turnaje. Od 20. hodiny večerní pak pokračovala Disco šou až do ranních hodin.

Výsledky zápasů:

Žerotín – Dřeváci 1:2
Strukov – Újezd 4:2

Žerotín – Újezd	1:0
Dřeváci – Strukov	2:1
Žerotín – Strukov	2:1
Dřeváci – Újezd	2:0

Výsledná tabulka :

Dřeváci	6:2	9 bodů
Žerotín	4:3	6 bodů
Strukov	6:6	3 body
Újezd	2:7	0 bodů

Čunderle Robert.

Historie obce Žerotín na pokračování

XII. Tradice a zvyky: Hody

V dnešním díle se podíváme na zvyky, které jsou spojeny s oslavami hodů. Hody byly zavedeny jako výroční podzimní slavnost na památku posvěcení místních chrámů. Tento zvyk je původně pohanského původu (oslava šťastné sklizně a příchodu zimy). Nakonec byl převzat křesťanstvím a upraven do „dnešní podoby“.

Od roku 1882, kdy byla postavena kaple zasvěcená svaté Martě, jsou hody v Žerotíně spojeny s datem 29. července (dle liturgického kalendáře).

Žerotínské hody nebyly nijak okázalé, jelikož v této době

probíhaly žně a lidé měli práci hlavně se sklizením úrody. U příležitosti tohoto svátku se v neděli konala mše svatá.

A jak probíhala „tradiční hodová neděle“ podle Františka Hejny: „Na mši byl v kočáře přivážen „hnojické panáček“ (v polovině 20. století děkan Leopold Hendrych). Již z dálky se usmíval a kynul místním věřícím, kteří se shromáždili na mši. Kaple byla plná, a tak věřící zaplňovali i vjezd do Géblová gruntu. Po odsloužení mše byl děkan pozván na oběd (zpravidla k Heleně Nyklové v č. 11) a odvezen zpět do Hnojic. Ani odpolední

slavení hodů nebylo okázalé. Slavily se pouze v rodinách, hosté se sjížděli zřídka.“

Před rokem 1882 se hody v Žerotíně slavily na svatého Josefa (19. březen), kterému byla zasvěcena zámecká kaple. Tyto hody bývaly okázalejší a s hudbou. Žerotínské hody v minulosti nebyvaly s putovními atrakcemi. Ty byly spíše v sousedních obcích – ve Štěpánově a v Pňovicích.

Co se týká hodů v okolních obcích, tak úplně první hody se slaví ve Strukově (16. květen – svatý Jan Nepomucký), následuje Žerotín (29. červenec – svatá Marta), Ště-

pánov (10. srpen – svatý Vavřinec), Hnojice (15. srpen – svátek Nanebevzetí Panny Marie) a poslední jsou Pňovice (28. září – svatý Václav).

V současnosti se hody v Žerotíně konají na přelomu července a srpna v sobotu a v neděli. Sobotní

akce jsou tradičně organizovány oddílem malé kopané Tělocvičné jednoty Sokol Žerotín na hřišti. Odpoledne se koná tradiční turnaj v malé kopané „O putovní klobásu“, večer pak zábava, která trvá až do dalšího dne. V neděli ráno pak v kapli probíhá mše svatá (je-

diná nedělní mše svatá v obci Žerotín za celý rok).

Příští díl bude věnován dušičkám.

POKRAČOVÁNÍ PŘÍŠTĚ!

Tomáš Hrubý

STARÉ ŽEROTÍNSKÉ ZVYKY A OBYČEJE II.

/zvyky a obyčeje při sklizni plodin/

Ing. František Hejnar

Olomouc 2010

Dědina ve žna

V době žní se zcela měnil ráz celé vsi. Večer před setměním bylo ze dvorů slyšet tukot kladívek. Hospodáři na „babkách“ kuli kosy – buď na sečení malých ploch, nebo na obsekávání velkých lánů.

Brzy ráno již po návsi spěchali sekáči s kosami na rameni. Často jezdívali s odběračkami i na kolech. Po žulové dlažbě rachotily žací stroje, lopatáky a nakonec i samovazače. Ty už ale měly gumová kola.

Později se na návsi, jindy pečlivě zametené a upravené, začaly objevovat zbytky slámy. To již po vydlážděné silnici „zas hrbócele“ ráfové žebřináky – buď prázdné, nebo vrchovatě naložené, svážející úrodu do stodol. Po návsi cinkaly podkovy koní a často i podkovaných kravek.

Před polednem a k večeru se zase trousily z pole panímámy se snopkem obilí pod paží, aby přilepsily drůbeži, když staré zásoby docházely. Často se objevovaly i „tragace“ s několika snopy obilí. To zase panímámy s „letenem“ přes rameno svážely úrodu z malých políček.

Občas z některého stavení vyjel i deskový vůz, naložený pytli

s obilím, a mířil buď do zámku nebo k Zádruze. K večeru nebo brzy z rána se na návsi objevovaly i povozy „s fotrem“.

Lidé, přesto že byli unaveni, spěchali. Vždyť vedle obsluhy mlátiček a jiných žnových prací museli pečovat i o dobytek a provádět všechny domácí práce.

Na děti zbývalo málo času. Ty se s krající chleba potulovaly po návsi. Prázdné žebřináky lákaly děti. Ty nejmenší se batolily kolem ojat a chlubily se svými „kotrmelci“. Ti větší předváděly své kousky na žebřinách – „přemete, kolenotoče a kotrmelce“ na všelijaké způsoby. Ti menší, aby se dostaly na vůz, se spokojovaly „hasičákem“. Mláčení lákalo větší kluky na grunty do stodol. Tam se teprve dalo vyvádět! Ve velkých stodolách bylo možno skákat z patra nebo až někde od hambálků do měkké slámy. A ta výška! Až se z toho hlava točila... Potom chvilka odvahy... a výkřiky starých babek, pohazujících slámu: „Ježišmarja! On skočil!“

Když svítilo sluníčko, tak se zase dovádělo u Teplíčky. Ale přesně ve stanovenou dobu se muselo přijít – bylo zapotřebí pohazovat snop-

ky při skládání z fůry. Potom se zase utíkalo s krajícem k Teplícce. Jakmile začali mlátit přímo z pole větší zemědělci, byla celá návěs obstavena fůrami s obilím. Nejvíce jich bývalo ve vjezdech, kolem „rajčure“ u Branky, kolem kaple a na „nové rajčure“ u Klajblova hostince. Stávaly zde i malé fůrky malozemědělců, domkařů, chaloupkářů a kovozezemědělců. Ti si obilí nechávali vymlátit buď u sedláků, nebo jim byla mlátička přistavena na „rajčury“.

Z humen a dvorů se ozýval hukot mlátiček, pískání „domfu“ a později i pronikavý a jednotvárný zvuk elektromotorů. U chalup, kde se mlátilo, stával vysoký žebřík, na němž visel elektroměr – „elektricky hodine“. Ze dvorů a humen se valilo množství prachu, často i chmýří a bodláčí a jiných plevelných rostlin.

Klidnější byli pouze hospodáři, kteří již svezli všechno obilí do stodol a očekávali, kdy na ně přijde řada na výmlatu. Ti již mohli na poli spokojeně podmítat a pustit se do „vebirání jablek“.

Po „mašinách“ se dědina uklízela. Za několik dní nebylo po mláčení ani stopy. Dobu výmlatu

připomínaly pouze stohy slámy za humny – nejčastěji za grunty č. 28, 30, 35, 12, 15 ... A stohy za humnama byly neklamným znamením blížícího se podzimu.

Dělání obřisel

Obřisla se dělávala z rezné – žitné slámy, získané při mláčení zvlášť. Mlátívala se cepy ve čtyřech mlatcích. Často mlátily i „divke“. Po vymláčení se sláma svázala a dávala na patro.

V zimě, když nebyla práce na poli, si pacholek navozil na „tragačo“ trochu slámy do chléva nebo maštale, aby přes noc navlhla. Suchá sláma se při dělání obřisel lámala a špatně se s ní pracovalo.

Na druhý den vzal pacholek do každé ruky „kešto“ slámy, za klásem je překřížil a udělal smyčku. Když všechnu slámu spotřeboval, napočítal vždy kopu obřisel a svázal ji dvěma obřisly. Obřisla, svázaná po kopách, potom znovu na patře rovnal, ale tak, aby „řetí“ bylo vždy dole. Jinak by povřísla požraly myši. V klási se vždy nějaké zrnko našlo...

Vyrábět obyčejná povřísla nebývalo nic těžkého. Horší to již bývalo s kroucenými povříslly. Na to již musel být fortel...

V čas potřeby o žních se obřisla házela z patra na žebříňák a odvážela na pole. Znovu se kropila vodou, aby se při práci nelámala. Při vázání obilí na poli se obřisla „prostírala“ tak, aby smyčka byla ve středu pokládky. To obstarávaly většinou děti. Na „prostřené“ obřislo potom odběračka pomocí srpů dávala jednu nebo dvě pokládky posečeného a proschlého obilí.

Potom se oba konce povřísla ucho-pily do ruk, kolenem se snopek stlačil, konce „řetí“ obřisla se překřížily a otočením pomocí „róblo“ / nebo i bez něj/ se snop stáhl. Suk se potom podstrčil pod obřislo.

Vázání snopů většinou prováděli muži v kožených zástěrách, nebo v zástěrách z hrubého plátna. Svázaný snop byl potom fortelně odkopnut tak, aby se podstrčený „róblovací sok“ dostal dospodu a bylo možno snop lépe uchopit za obřislo při mandelování. Bývalo radost pohledět, jak na poli přibývalo snopů v rovných řadách. A všechny byly otočeny klásem na jednu stranu a „róblovacím sokem“ k zemi.

Mláčení cepama

Když napadl první sníh, život v dědině zkomíral. U sedláků i v chalupách se začínalo mlátit. Z humen se ozýval klapot cepů. Před Vánocemi se sice utišil, ale po Třech králích se začal ozývat znovu.

Mlátívalo se dřevěnými cepy. Hůlka – cepovka bývala z měkkého dřeva, aby si mlatci neotlačili dlaně. „Cepisko – biják“, které se kolem hůlky otáčelo, bývalo z tvrdého dřeva, nejlépe habrového. K hůlce bývalo upevněné očepcem a sevřené v zářezu kůží s řemínky.

Mlátívalo se na mlatě uprostřed

humna. Chloubou hospodáře proto býval tvrdý a hladký mlat. Aby se vymláčené obilí dobře „směťalo“, povrch mlatu se upravoval „žlotó hlenó“, smíchanou s ovesnými ple-vami, sečkou a hovězí krví. Tento „mišuňk“ se potom na mlatě „pěchoval“ zvláštními dřevěnými pěchy.

Nejlépe se mlátívalo v zimě za mrazu. To zrní lépe „póšťelo“. Po-něvadž se na podzim brzy stmívalo a pozdě rozednívalo, bývaly na patře zavěšeny „laterně“, aby bylo na práci dobře vidět.

U sedláků se začínalo mlátit kolem páté hodiny ráno a „fajront“ býval kolem šesté hodiny večer. Na podzim se mlátívalo od konce října až do Vánoc, po Vánocích obyčejně od Tří Králů až do března. Mláčení „vějačke“ a čištění obilí trvalo u pololánků kolem deseti

až dvanácti neděl! To je důkazem, že na gruntech a v chalupách se ani v zimě nikdy nezahálelo.

Mlátívalo se „v holporto“ po třech až šesti mlatcích. A nebývalo to tak jednoduché, jak se na první pohled zdálo. Mlatci museli „cepiskem“ bít do taktu, jinak hrozily „bakole“ na hlavě, uštípnutí nebo utržená cepiska a někdy i zlomené nebo „pošramoceně“ ruky. Pokud mezi maltce přišel nějaký začátečník a nedržel takt – „chrómal“, potom si z něho ostatní mlatci „otahovale“ a smáli se mu.

Když se mlátívalo ve čtyřech – což bývalo na gruntech nejčastější, tak se při mlácení udržoval takt slovy: „Chlib na pe – ce, boch – te v pe – ce“. Každá slabika pořekadla znamenala jedno „prásknutí“ cepem. Když se mlátívalo v pěti, ozývalo se z humen: Pul – pá – té ko – pe“...Chalupníci obyčejně mlátívali jen ve třech, a rytmus se pak udržoval slovy: „Ten tře – ti do ře – ti“. Z toho se potom vyklubalo jadrnější: „Ten tře – ti do ře – ti“.

Když mlátívali zkušený mlatci,

tak se hned poznalo, kolik jich v každém stavení mlátí. V zimním období si tehdy nikdo nedovedl představit život ve vsi bez klapotu cepů na humnech. Když ale „chodil chromé kolem homen“, co při mlácení „páckoval“, libozvučnost se z mlácení vytrácela...

V chalupách často mlátíval sám chalupník se synem nebo s panímámou. Sedláci si najímali námezdní síly – nádeníky. Těm se platívalo podílem z vymláčeného obilí – obyčejně třináctý nebo dvánáctý díl.

Výlet za trpaslíky

V červnovém Zpravodaji jsem vybídl spoluobčany, aby do redakce poslali zajímavé fotografie pořízené během letošního léta, prázdnin, dovolené, výletů apod. s tím, že nejlepší fotky otiskneme, a také se dostanou na podzimní pěstitelskou výstavu. Samozřejmě jsme počítali s nějakým oceněním těch nejlepších. Jenže, jak už jsem si v Žerotíně zvykl, akce se setkala s absolutním nezájmem. Na redakční stůl nedorazila ani jedna jediná fotka. Tak dodávám pár svých. Navštívil jsem letos překrásné polské město Wroclaw (Wrocław). Byl jsem, mimo jiné, zvědavý, kolik se mi podaří objevit sošek trpaslíků, současného wrocławského fenoménu. Za nimi se do tohoto starobylého města vydávají zájezdy z celé Evropy a nejen z ní...

Jsou malí, ulice města obývají teprve pár let, a přesto jsou jedním z velkých symbolů současné Wroclawi.

Pokud v centru zvednete oči, můžete obdivovat desítky kostelů a starých domů. Energii můžete načerpat na některém z ostrůvků na řece Odře, nebo v nesčetných

restauracích a kavárnách. Pokud ovšem zaostříte svůj zrak, je pravděpodobné, že spatříte některého ze spousty trpaslíků, kteří zdobí ulice.

První trpaslík, dnes nazývaný táta, se ve městě objevil v roce 2001. Byl umístěn na Swidnické ulici jako pomník tzv. Oranžové alternativy, což bylo happeningové hnutí mladých z 80. let dvacátého století, jehož symbolem byl kromě oranžové barvy právě trpaslík. Odhalení prvního trpaslíka zaznamenalo až překvapivě pozitivní odezvu nejen u obyvatel města, ale i u jeho vedení.

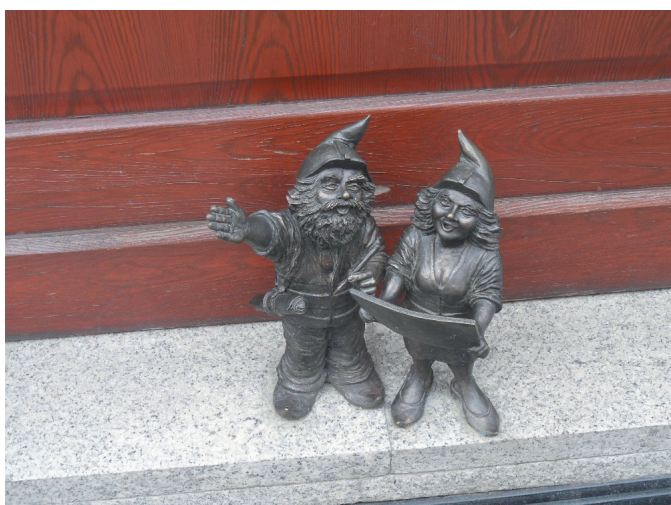
Dalších 5 trpaslíků se v ulicích objevilo v srpnu roku 2005. Šlo o projekt absolventa wrocławské ASP (Akademie Sztuki Piekniej – obdoba naší AMU) Tomasze Moczkę. Světlo světa tak spatřil například šermíř nebo řezník. Od té doby se spustila doslova trpasličí lavina. V dnešní době už můžete malých postavíček napočítat mnoho desítek. Mít svého trpaslíka se stalo otázkou prestiže i pro firmy, restaurace apod. Ruku v ruce s přibývajícými figurkami se rozjel také trpasličí marketing. Mnoho

turistů dnes chodí po Wroclawi se speciálními mapami, které je provádí tzv. Trpasličí cestou. Trpaslík se stal jednou z tváří města a lákadlem pro návštěvníky. Malé postavičky byly zapojeny také do řady charitativních projektů. Příkladem jsou hluchoněmý a nevidomý trpaslík. Ti byli odhaleni v roce 2008 jako součást projektu Wrocław bez bariér, který se snaží usnadnit život ve městě zdravotně postiženým občanům.

Asi každý už si v životě ověřil platnost přísloví, méně je někdy více. Trpasličí projekt ukazuje, že i malé postavičky mohou způsobit mnoho dobrého. Bohužel ani trpasličí občas neujdou nechtěné pozornosti vandalů, kteří si vyšlápou na menšího. Nezbyvá proto, než jim popřát dlouhý a spokojený život v ulicích a spoustu příjemných setkání.

A tak se podívejte na několik trpasličích sošek – mých úlovků. Třeba si na příští rok výlet do Wroclawi naplánujete a také pár skřítků „ulovíte.“

Jiří Němec

Glosář

Klikl jsem na složku z nápisem zpravodaj Žerotín. První mnou redigovaný zpravodaj tam mám uložený z dubna 2008. Takže letos na jaře uběhlo rovných deset let, od mého začátku působení v roli redaktora. Deset let... Dlouhá doba. Ani se to nezdá, ale čas, navzdory neměnnému rytmu cyklu kalendáře, hodin, dnů a týdnů prostě zrychluje. Starší lidé vědí moc dobře, o čem mluvím. Takže deset let. Za tu dobu jsem vyzpovídal formou rozhovorů všechny spoluobčany, kteří mohli a také měli co říci o sobě, o své práci, svých koníčcích, zálibách a svém působení ve prospěch obce. Tedy přesněji, vyzpovídal jsem všechny, o kterých jsem věděl, že jsou z výše uvedených hledisek zajímaví. Jistě je takových lidí mezi námi více, ale já o nich bohužel nevím, nikdo mě na ně nenasměroval. A nejde jen o lidi.

Během těch deseti let jsem se opakovaně různými výzvami po-

koušel na stránkách zpravodaje získat nějaké spolupracovníky, dopisovatele, nějaké podněty, nebo prostě jen názory na položené otázky. Spoléhal jsem na mladé, ale i na pamětníky. Pokud jsem přímo nevyzval k diskusi třeba starostu/stku, nebo předsedy družstva či Sokola, neozval se nikdy nikdo. (pískovna, vémol, rybníky, topol, foto soutěž aj.) Čestnou výjimku tvoří Tomáš Hrubý se svými pravidelnými příspěvky o historii obce a činnosti Sokola. Informace z obecního úřadu a pravidelné informace o práci školy a školky nepočítám. Obecní informace se většinou v pohodě vejdou na dvě stránky. Náš zpravodaj Žerotín jich má dvanáct...

Proč se o tom takhle rozepisují? Protože nejsem žádný profesionální redaktor, žádný školený novinář a bohužel už nevím o čem dále ve zpravodaji psát, abych se neopakoval, aby byl čtivý, zajímavý a aby nebyl jen strohým informá-

torem o narozeních, úmrtích, výročích a pozvánkách na těch pár akcí, které se v Žerotíně během roku odehrají a posléze informovat o jejich průběhu. Ten se obvykle od toho předchozího takřka ničím neliší. (Posezení u vody, dětský den, hody, podzimní pěstitelská výstava). Netuším jak informace o těchto akcích inovovat. Samozřejmě, psát by se mělo především o životě v naší obci. Čerpat informace a zajímavosti z jiných zdrojů a o něčem jiném než co se děje u nás může být jen doplňkovým zdrojem a osvěžením. Jakmile se z toho stane zdroj, který obsáhne většinu materiálů ve zpravodaji, už to přestane být zpravodaj o nás, ale nějaký všeobecný „plátek.“ To nechci. Proto vážně začínám uvažovat o tom, že svou redaktorskou desetiletou práci v nějaké dohodě době ukončím.

Jiří Němec

PhDr. František Hrubý

Letos v srpnu uplynulo 130 let od narození PhDr. Františka Hrubého, významného českého historika a archiváře. Rodák ze sousedního Strukova je s Žerotínem spojen mimo jiné tím, že prováděl badatelský výzkum o moravském rodu Žerotínů, který sice pocházel z Bludova, ale který se nechal přejmenovat podle jedné vesničky na Hané. Ta vesnička, jak již název napovídá, se jmenovala Žerotín. PhDr. František Hrubý se narodil 21. srpna 1887 do zemědělské rodiny ve Strukově. Pocházel z 11 dětí. V letech 1899–1907 studoval na Českém gymnasiu v Olomouci (dnešní Slovanské gymnázium). Po maturitě studoval

historii na Karlo-Ferdinandově univerzitě v Praze (dnešní Univerzita Karlova), kde promoval v roce 1912. V letech 1912–1915 působil jako asistent prof. Josefa Pekaře při Historickém semináři na české univerzitě (tehdejší Karlo-Ferdinandova univerzita v Praze byla rozdělena na českou a německou). V letech 1913–1919 působil jako středoškolský profesor na gymnáziu. Po překonání vážného onemocnění začal v roce 1920 pracovat v Moravském zemském archivu v Brně, kde působil do roku 1937 (od roku 1927 byl ředitelem archivu). Od roku 1931 působil jako univerzitní profesor na

Masarykově univerzitě v Brně. 17. listopadu 1939 došlo k uzavření českých vysokých škol (původně na 3 roky, fakticky do května 1945).

Aktivně působil v moravských i celostátních vědeckých institucích, byl členem České akademie věd a umění, Královské české společnosti nauk, Národní rady badatelské, Archivní společnosti, Matice moravské a dalších. Téměř celé jeho dílo se vztahuje k historii 16. a 17. století a zejména k dějinám Moravy. Podnikl několik studijních zahraničních cest, navštívil archivy v Římě, Basileji, Paříži aj.

Mezi jeho nejvýznamnější díla pa-

tří „Severní Morava v dějinách“, kde zkoumá národnostní vývoj v oblasti od 11. do 17. století. Kniha vyšla posmrtně v roce 1947 a jsou v ní zachyceny využitě archiválie z Moravského zemského archivu v Brně a z archivů v Litovli, Uničově a Šternberku. Dalším významným dílem je kniha o Ladislavu Velenovi ze Žerotína. Zemřel 10. února 1943 v Brně

ve věku nedožitých 56 let. Je pohřben na Ústředním hřbitově města Brna.

24. srpna 1947 mu byla u příležitosti nedožitých 60. narozenin odhalena ve Strukově pamětní deska (na jeho rodném domě). V roce 1948 získal in memoriam Cenu osvobození země Moravskoslezské za knihu Severní Morava v dějinách.

Je po něm pojmenována jedna ulice v Brně a jedna ulice v Praze. Ve Šternberku nese jeho jméno jedna z místních základních škol, která se nachází ve stejnojmenné ulici. Byl také podán návrh, že by jeho jméno nesla i žerotínská základní škola.

Tomáš Hrubý

PhDr. František Hrubý

Rodný dům ve Strukově

Společenská kronika

Jubilanti:

Marie Bajerová - 80 let

Vladimír Bajer – 80 let

Antonín Slezáček – 92 let

Do dalších let přejeme hodně zdraví a spokojenosti

DOMINO zahraje na Literárně hudebním podvečeru

Obec Žerotín Vás srdečně zve na

LITERÁRNĚ HUDEBNÍ PODVEČER

který se bude konat v sobotu 11. 11. 2017 v 18.00 hodin

v malém sále žerotínského kulturního domu

Již potřetí jste zváni na setkání s tvorbou Jiřího Wilsona Němce. Opět se můžete zaposlouchat do jeho povídek a vzpomínek na dětská a studentská léta.

Tentokrát jeho vyprávění doprovodí olomoucká hudební skupina DOMINO. Skupina je na olomoucké hudební scéně již více než šestnáct let. Za dobu své existence posbírala řadu hudebních přehlídkových cen.

Čerpá z moravského hudebního folklóru, který si kapela sama upravuje. V repertoáru najdete balady, zbojnické i lyrické písně. Pro zpestření své i posluchačské si občas zazpívají a zahrají tradicionály či folkové standardy. Vskutku se máte na co těšit.

Vstupné je opět dobrovolné

Obecní úřad připravuje a rád by pozval všechny občany na

Velkou podzimní výstavu

která se uskuteční ve dnech **14. - 15. října** ve velkém sále KSZ.

Budou k vidění expozice:

výpěstky drobných zahrádkářů

ukázka dovednosti dětí z mateřské a základní školy

amatérské fotografie a obrazy našich občanů

práce klientů Vincentina Šternberk

sukulentů

rostlinné kosmetiky

a další

Po oba dny bude ve vestibulu probíhat ochutnávka pečených dobrot s možností

posezení při kávě nebo čaji.

Vstupné dobrovolné